

Diplomatic relations with the Polish-Lithuanian Commonwealth, the Ottoman Empire, and the Crimean Khanate often became the subject of political maneuvering, as the Hetmanate sought to preserve its independence. The internal life of the state, including the development of culture and education, was also an important element of its identity. However, in the 18th century, the Hetmanate gradually lost its autonomy, ultimately losing political independence after its liquidation in 1764. The study of this topic is crucial for understanding the history of Ukrainian statehood and the processes of fighting for autonomy in the context of external and internal changes.

Keywords: *Hetmanate, political structure, international relations, autonomy, Cossackdom.*

Науковий керівник:
Побережець Г.С.,
кандидат історичних наук,
доцент кафедри українознавства
Миколаївський національний аграрний університет

СЕКЦІЯ «УКРАЇНА – АСОЦІЙОВАНИЙ ЧЛЕН ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНИХ МОВНИХ ІНСТИТУЦІЙ»

УДК 811.161.2'373.612:316.346.32-053.6

Фемінітиви в студентському середовищі: комплексне соціолінгвістичне дослідження

Безушко Олена,
здобувачка вищої освіти спеціальності 073 Менеджмент
Миколаївський національний аграрний університет
м.Миколаїв, Україна

Анотація: у роботі розглядається функціонування фемінітивів у студентському середовищі України з позицій соціолінгвістики. Фемінітиви є важливим інструментом соціальної комунікації, відображаючи трансформаційні процеси і українському суспільстві та мовній свідомості сучасної молоді.

Ключові слова: фемінітиви, соціолінгвістика, студентське середовище, гендерна лінгвістика, мовні інновації.

Актуальність дослідження зумовлена трансформаційними процесами в українській мові, пов'язаними з гендерною лінгвістикою [1, с. 45]. Особливого значення набуває вивчення мовленнєвої практики студентської молоді як найбільш сенситивної соціальної групи щодо мовних інновацій. Теоретичне підґрунтя дослідження становлять праці вітчизняних мовознавців Оксани Стишник, Наталії Станіславської, Тетяни Осіпової [2, с. 78-79], які заклали фундамент вивчення фемінітивів у сучасній українській мові.

Методологія дослідження включала комплексний підхід: соціолінгвістичне опитування, глибинні інтерв'ю, дискурс-аналіз та статистичне оброблення емпіричних даних [3, с. 52]. Емпірична база охоплює 523 студенти з більшості закладів освіти України. Результати дослідження демонструють стійку тенденцію до активного впровадження фемінітивів у студентському середовищі. За даними опитування, 67,3% респондентів регулярно використовують фемінітиви в академічному спілкуванні [4, с. 112].

Регіональний аналіз виявив суттєві відмінності у вживанні фемінітивів. Зокрема, у західному регіоні частота вживання сягає 82,5%, тоді як на сході України цей показник становить 47,6% [5, с. 89]. Це пов'язано з культурно-історичними особливостями та рівнем соціальної активності молоді.

Дослідження засвідчило пряму залежність між використанням фемінітивів та освітнім рівнем. Магістри та аспіранти демонструють вищу частоту вживання порівняно зі студентами бакалаврату [1, с. 67]. Особливо помітна різниця у гуманітарних (79,6%) та технічних (41,2%) спеціальностях.

Психолінгвістичний аспект дослідження виявив, що вживання фемінітивів пов'язане з посиленням мовленнєвої впевненості, відчуттям особистої гідності та подоланням мовних стереотипів [2, с. 94-95]. Найчастіше студенти послуговуються фемінітивами на позначення професійних ролей: *викладачка, менеджерка, програмістка*. Це демонструє активну трансформацію мовної свідомості сучасної молоді [3, с. 76].

Комунікативні стратегії вживання фемінітивів включають нейтральне найменування, підкреслення професійної ідентичності та мовленнєву самоідентифікацію [4, с. 128-129]. Перспективи подальших досліджень пов'язані з поглибленим вивченням словотвірних моделей фемінітивів, їхньої комунікативної варіативності та впливу на мовленнєву культуру.

Розширена типологія фемінітивів підтверджує попередні дослідження та демонструє багатогранність мовленнєвих стратегій студентської молоді. На основі емпіричних даних, нами виокремлено п'ять основних категорій фемінітивів, що активно використовуються в академічному середовищі:

1. Освітні професії (дослідниця, аспірантка, науковиця, лекторка, методистка): становлять 42,6% від загальної кількості вживаних фемінітивів, що особливо яскраво проявляється в гуманітарних спеціальностях (79,6% від усіх опитаних).

2. Технічні професійні номінації (інженерка, архітекторка, дизайнерка, геологиня, електронниця): попри нижчу частоту вживання (41,2% у технічних

спеціальностях), демонструють стійку тенденцію до розширення мовленнєвої практики.

3. Творчі професійні найменування (письменниця, режисерка, композиторка, художниця, акторка): відображають високий рівень мовленнєвої креативності та самоідентифікації студентської молоді.

4. Адміністративні посадові фемінітиви (директорка, декан(к)а, координаторка, керівниця, менеджерка): підкреслюють еволюцію мовної свідомості в контексті професійної комунікації.

5. Соціогуманітарні професійні номінації (психологиня, соціологиня, журналістка, перекладачка, культурологиня): найбільш репрезентативна група, що відображає глибинні трансформаційні процеси в мові.

Психолінгвістичний аналіз засвідчує, що використання фемінітивів не лише є мовленнєвою практикою, але й потужним інструментом соціальної комунікації. Студенти через фемінітиви виражають професійну ідентичність, долають мовні стереотипи та підвищують власну мовленнєву впевненість.

Регіональний вимір дослідження підтверджує, що найвища активність впровадження фемінітивів спостерігається у західному регіоні (82,5%), що пов'язано з культурно-історичними особливостями та вищим рівнем соціальної активності молоді.

Перспективи подальших досліджень вбачаються у поглибленому вивченні словотвірних моделей, комунікативної варіативності фемінітивів та їхнього впливу на формування сучасної мовленнєвої культури студентства.

Висновки дослідження підтверджують, що фемінітиви виступають потужним інструментом соціальної комунікації, відображаючи глибинні трансформаційні процеси в українському середовищі [5, с. 112-113].

Список використаних джерел:

1. Стишник О. М. Фемінітиви в українській мові: соціолінгвістичний вимір. Київ: Видавництво КНУ, 2021. 187 с.
2. Станіславська Н. В. Гендерна лінгвістика: теорія та практика. Львів: Львівська політехніка, 2022. 214 с.
3. Осіпова Т. Ф. Комунікативні стратегії фемінітивів у сучасному українському мовленні. Мовознавство. 2020. № 3. С. 42-59.
4. Мартинюк А. П. Словник гендерних термінів. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. 320 с.
5. Бирик С. П. Усна неофіційна мова українських студентів: соціолінгвістичний аспект. Київ: НАНУ, 2021. 156 с.

Abstract: *The paper examines the functioning of feminines in the student environment of Ukraine from a sociolinguistic perspective. Feminines are an important tool for social communication, reflecting transformational processes in Ukrainian society and the linguistic consciousness of modern youth.*

Keywords: *feminines, sociolinguistic, student environment, gender linguistic, language innovations.*

Науковий керівник:
Кравченко Т.П
канд. філологічних наук, доцент,
доцент кафедри українознавства
Миколаївський національний аграрний університет

УДК 316.346.32-053.6:355.01:811.161.2"364"

**Активізація молоді через використання волонтерської лексики в умовах
воєнного стану**

Дмитрій Ветров,
здобувач вищої освіти спеціальності 073 Менеджмент
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

***Анотація:** Стаття досліджує роль волонтерської лексики у формуванні громадської активності молоді в умовах воєнного стану. Аналізується вплив нових мовних одиниць на швидкість адаптації молодих людей до волонтерської діяльності, соціалізації та формування патріотичних цінностей. Розглядаються основні напрями волонтерської активності, значення зрозумілої та емоційної насиченої мови для комунікації, а також ризики її формалізації. Особливу увагу приділено ролі територіальних громад у підтримці волонтерських ініціатив і перспективам розвитку волонтерської лексики після завершення війни.*

***Ключові слова:** волонтерська лексика, молодь, громадянська активність, війна, соціалізація, комунікація, патріотизм, волонтерство, терміногорія, громадянське суспільство.*

Волонтерська діяльність у часи війни стала важливим об'єднавчим фактором для молоді. Завдяки простій та зрозумілій мові, молодь швидко адаптується до участі у гуманітарних проєктах.

Наприклад, слова на кшталт «донат» чи «збір на авто» Донат - це добровільний грошовий внесок або пожертва на підтримку певної ініціативи, проєкту чи особи. Донати зазвичай збирають через платформи, соцмережі або особисто для благодійності, розвитку творчих ідей, підтримки військових тощо. Збір на авто - це організований процес збору коштів для придбання автомобіля, найчастіше для конкретної мети. Наприклад, для транспортування вантажів, допомоги військовим, або особистих потреб, таких як робота чи пересування в умовах відсутності власного транспорту. Молодь відчуває, що може зробити свій внесок навіть невеликими діями, що стимулює активність.

Волонтерська лексика під час воєнного стану включає багато специфічних термінів і виразів, пов'язаних із гуманітарною допомогою, підтримкою військових, координацією дій та забезпеченням базових потреб.